

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การส่งเสริมให้มนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญอันดับแรกของการบริหารงานองค์กรอันประกอบไปด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอย่างหนึ่งคือ การสร้างขวัญกำลังใจ ขวัญและกำลังใจมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่เป็นอันมาก ดังนั้นองค์กรจำเป็นที่จะต้องจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้คนที่ปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต่อสังคมโดยรวม คือ การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อำนวยความยุติธรรม รักษากฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำผิดอาญา ดูแลรักษาสิทธิประโยชน์ของสาธารณะ และการให้บริการประชาชน จึงตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ข้าราชการตำรวจ เห็นได้จากว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีเป้าหมายด้านสวัสดิการเพื่อส่งเสริมสนับสนุน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อมุ่งความสำเร็จของการบริหารทรัพยากรบุคคลภายในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านการบริหารจัดการที่ดี (คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ, 2553 : คำนำ)

จากพระบรมราชาโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพิธีสวนสนามในโอกาสที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจสถาปนามาครบ 100 ปี ณ สนามฝึกศรียานนท์ วันที่ 19 เมษายน 2545 ดอนหนึ่งว่า “ตำรวจทำหน้าที่ที่สำคัญและกว้างขวางมาก คือ ต้องทำหน้าที่ทั้งทางด้านการปกครองคอยสอดส่องดูแลทุกข์สุขตลอดจนสวัสดิภาพของประชาชน ทั้งด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและผู้กระทำผิด รวมทั้งการปกป้องแผ่นดินไทยเมื่อมีภัยคุกคามอีกด้วย นับว่ามีภาระหนักมีความรับผิดชอบสูง เพราะต้องเผชิญกับปัญหามากมายและต้องเสี่ยงอันตรายถึงชีวิตอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจให้สำเร็จครบถ้วน จะต้องเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้มแข็งอดทน และมีความเสียสละอย่างแท้จริง จึงขอให้ตำรวจทุกคนได้ภูมิใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญและมีเกียรติยิ่งนี้และตั้งปณิธานให้แน่วแน่ที่จะพากเพียรปฏิบัติตัวปฏิบัติงานทุกด้าน ทุกระดับ ให้บรรลุผลอันเลิศเพื่อความผาสุกร่มเย็นของประชาชน และความเจริญมั่นคงของชาติไทยเรา..” (สุเมธ สุนะ, 2545 : 20)

ภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการควบคุมสังคมและบริการประชาชนนั้น มีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ บ้านเมือง และความมีเสถียรภาพของรัฐบาล ดังนั้นงานของตำรวจถือว่ามีความสำคัญ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่สามารถให้ความยุติธรรม และให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนได้ ข้าราชการตำรวจจึงมีความสำคัญยิ่งต่อสังคม เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งยังต้องทำงานเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกชนชั้น ทุกอาชีพตลอด 24 ชั่วโมง การปฏิบัติงานของตำรวจจึงเกิดผลกระทบโดยตรงต่อความสงบเรียบร้อยในการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในสังคม ถ้าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ ประชาชนก็จะมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การปฏิบัติงานและการให้บริการของตำรวจจึงเป็นสิ่งที่ประชาชนให้ความสนใจมาโดยตลอด อย่างไรก็ตามการยากที่จะปฏิบัติงานให้เป็นที่พอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะงานของตำรวจนั้นได้เกี่ยวข้องกับประชาชนอยู่ตลอดเวลา (คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ, 2548 : 31) นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจยังต้องปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แก้ไขปัญหาอาชญากรรม แก้ไขปัญหาเสพติดให้โทษ ปัญหาสังคม การก่อการร้าย ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญา ความกล้าหาญเสียสละ ทุ่เมสรรพกำลัง หรือแม้กระทั่งต้องเอาชีวิตเข้าแลก เพื่อสร้างความสงบสุขให้กับสังคม ตลอดจนสร้างความมั่นใจต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน ดังนั้น ข้าราชการตำรวจจึงถือเป็นกลไกสำคัญในฐานะผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศในการรักษากฎหมายและเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรมที่ต้องเสี่ยงภัยอันตรายอยู่ตลอดเวลา (คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ, 2548)

การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงนั้นสิ่งสำคัญนอกจากความรู้ความสามารถแล้วสวัสดิการก็เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพราะส่งผลต่อประสิทธิภาพของบุคลากร ในทุก ๆ หน่วยงาน อย่างไรก็ตามพนักงานในองค์กรเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนนำพาองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้การบริหารทรัพยากรบุคคล จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นมิติหนึ่งของการจัดการเนื่องด้วยทุกองค์ประกอบขึ้นด้วยคนเป็นสำคัญ หากปราศจากคนเสียแล้วก็จะเหลือแต่วัตถุที่เป็นกายภาพ ไม่มีชีวิต ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีความก้าวหน้า องค์กรดำรงอยู่ได้และเจริญได้ด้วยการทำงานของคน แต่ในภาวะปัจจุบันที่งบประมาณในหน่วยงานต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติถูกลดทอนให้น้อยลง เป็นเหตุให้ข้าราชการตำรวจไม่ได้รับสวัสดิการด้านต่าง ๆ ที่เพียงพอ และตรงกับความต้องการ เช่น สภาพแวดล้อมของอาคารบ้านพักของทางราชการที่จัดให้ยังไม่น่าอยู่อาศัยในด้านความสะอาด ความคับแคบ ที่จอดรถไม่เหมาะสม และสวัสดิการด้านต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรอีกมากมาย สวัสดิการเหล่านี้มีความจำเป็นต่อชีวิต ช่วยให้มึระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สวัสดิการจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จัดให้ข้าราชการตำรวจเพื่อตอบแทนการทำงานนอกเหนือจากเงินเดือน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจมีความสะดวกสบายใน

การทำงาน มีความมั่นคงในอาชีพ รวมถึงมีหลักประกันในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะทำให้เกิดขวัญ และกำลังใจที่ดี และสร้างความผูกพันกับองค์กร อย่างไรก็ตามรูปแบบสวัสดิการจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันและสามารถตอบสนองความต้องการของข้าราชการตำรวจอย่างแท้จริง

จากความเป็นมาของปัญหาและการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติและรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสวัสดิการและขวัญกำลังใจข้าราชการตำรวจอยู่พอสมควร (คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ, 2553 : คำนำ) แต่เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรยังไม่เพียงพอ จึงทำให้การจัดสวัสดิการยังไม่เพียงพอและทั่วถึง อีกทั้งที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาในเรื่องของการจัดสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 6 ผู้วิจัยในฐานะข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 6 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของความต้องการสวัสดิการของข้าราชการตำรวจในสังกัด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการเพิ่มสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 6 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการสวัสดิการของข้าราชการตำรวจในสังกัดว่าเป็นเช่นไร เพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนาสวัสดิการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 6 จำแนกตามชั้นยศ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพการสมรส

สมมุติฐานของการวิจัย

ข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 6 จำแนกตามชั้นยศ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาความต้องการสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 6 ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.1 สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย
- 1.2 สวัสดิการด้านเศรษฐกิจ
- 1.3 สวัสดิการด้านอาคารบ้านพักของทางราชการ
- 1.4 สวัสดิการด้านการศึกษา
- 1.5 สวัสดิการด้านการให้บำเหน็จความชอบ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 6 ประกอบด้วยข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 147 นาย ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน จำนวน 132 นาย รวมทั้งสิ้น 279 นาย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 6 จำนวน 205 นาย ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Propositional Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ชั้นยศ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพการสมรส

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ความต้องการในสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 6 ด้านสุขภาพอนามัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านอาคารบ้านพักของทางราชการ ด้านการศึกษา และด้านการให้บำเหน็จความชอบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการสวัสดิการ หมายถึง ความต้องการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 6 ในสิ่งต่าง ๆ ที่จะมาตอบสนองความต้องการหรือความจำเป็น นอกเหนือจากเงินเดือนค่าจ้างที่ได้รับในการวิจัยครั้งนี้แบ่งความต้องการสวัสดิการออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านเศรษฐกิจ สวัสดิการด้านอาคารบ้านพักของทางราชการ สวัสดิการด้านการศึกษา และสวัสดิการด้านการให้บำเหน็จความชอบ

1.1 สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานโดยทั่วไป การบริการน้ำดื่มประจำจุดต่าง ๆ มีเพียงพอต่อความต้องการความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม ความต้องการของร้านอาหารที่ถูกสุขอนามัยในสถานที่ทำงาน

ยาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การให้บริการของเจ้าหน้าที่สถานพยาบาล และการนำส่งโรงพยาบาลกรณีเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยระหว่างปฏิบัติงาน ซึ่งข้าราชการตำรวจกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 6 พึงได้รับ

1.2 สวัสดิการด้านเศรษฐกิจ หมายถึง กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสหกรณ์ตำรวจที่มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าธนาคารอื่น ๆ ให้ข้าราชการตำรวจการจ่ายเงินพิเศษ เช่น เงินโบนัสเบี่ยเลี้ยง โบนัสที่เหมาะสมซึ่งข้าราชการตำรวจกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 6 พึงได้รับ

1.3 สวัสดิการด้านอาคารบ้านพักของทางราชการ หมายถึง ความสะอาดของอาคารบ้านพักของทางราชการ ที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลที่สะดวกปลอดภัยและเพียงพอ ร้านอาหารภายในบริเวณอาคารบ้านพักทางราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจภายนอกอาคารบ้านพักทางราชการ ร้านค้าสะดวกซื้อภายในบ้านพักของทางราชการ สถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ร้านเสริมสวย ร้านซักรีดเสื้อผ้าภายในบ้านพักของทางราชการ ปรับปรุงภูมิทัศน์รอบๆ ที่ทำงานและอาคารบ้านพัก กล้องวงจรปิดภายในอาคารบ้านพักของทางราชการ ซึ่งข้าราชการตำรวจกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 6 พึงได้รับ

1.4 สวัสดิการด้านการศึกษา หมายถึง การได้รับสนับสนุนโอกาสหรือสิทธิในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การได้รับสนับสนุนทุนการศึกษาจากหน่วยงานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การศึกษาในหลักสูตรที่มีระดับสูงขึ้นตามสายงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ การศึกษาในหลักสูตรที่มีระดับที่สูงขึ้นนอกเหนือสายงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ แต่เป็นสายงานที่เกี่ยวข้องกับตำรวจ ซึ่งข้าราชการตำรวจกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 6 พึงได้รับ

1.5 สวัสดิการด้านการให้บำเหน็จความชอบ หมายถึง ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานดีเด่น และให้เงินรางวัลเพิ่ม เพิ่มจำนวนข้าราชการตำรวจให้ได้รับ 2 ชั้นมากขึ้นต่อปี ควรมีการปรับปรุงการลงโทษทัณฑ์ทางวินัยในรูปแบบใหม่ให้กระทบต่อขวัญกำลังใจของตำรวจน้อยลง การบรรจุทายาทข้าราชการตำรวจผู้เสียชีวิตเข้ารับราชการ เงินช่วยเหลือข้าราชการตำรวจที่เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งข้าราชการตำรวจกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 6 พึงได้รับ

2. ข้าราชการตำรวจ หมายถึง ข้าราชการตำรวจในกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 6 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 6

ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

1. ได้ทราบถึงความต้องการสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 6 ในด้านต่าง ๆ

2. ได้ทราบผลการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 6 สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการบริหารงานกิจการตำรวจด้านสวัสดิการ

3. ผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาการจัดสวัสดิการในองค์กรได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม